

OPERĂ. DANS

Luminița VARTOLOMEI

Dubla viață de după moarte

O tehnică minimalistă de construcție a discursului, utilizând din lexicul modern numai vocabule *alese* (adică în egală măsură frumoase și pline de forță, elegante și expresive – lucru tot mai rar într-o vreme când vulgaritatea și obscenitățile se infiltrează în artă cu pretenția unei legitimități nu tocmai justificate estetic!) și *articulate* într-o sintaxă nu doar coerentă, determinată de o solidă logică interioară a topicii, dar și stilistic unitară, plasează cel mai recent demers coregrafic al Vavei Ștefănescu pe locul privilegiat al împlinirii unor făgăduieli anunțate, rând pe rând, în aproape toate creațiile anterioare ale acestei talentate artiste. În fericita ei evoluție și-a spus desigur cuvântul repetata colaborare cu un regizor și scriitor de talia lui Mihai Măniuțiu, capabil deopotrivă să materializeze scenic (într-o lectură întotdeauna personală) textele altor autori (chiar și când ele sunt niște biete librete de operă – vezi *Pescuitorii de perle*, pe scena lirică bucureșteană) sau să creeze el însuși noi texte, spre a fi tipărite (zece volume i-au apărut deja!) ori – ca în cazul de față – jucate.

Judecând după notele pregătitoare pentru scenariul spectacolului *16 lecții despre dezastrele amorului carnal* – cu parcimonie publicate în excelentul caiet-program al Teatrului de Balet „Oleg Danovski” din Constanța –, ar fi vorba aici de un act mai degrabă poetic decât dramaturgic; în realitate, însă, expresia poetică (direct inspiratoare pentru mișcarea coregrafică în sine) îmbracă o tramă extrem de explicită, chiar dacă – după opinia mea – fără nici o legătură cu titlul propus: dezastrele există, lecțiile despre ele așisderea, și probabil că sunt chiar 16 la număr (nu le-am ținut socoteala...), numai amorul carnal e ca și inexistent, căci unica lui prezență – abia sugerată – e repede ascunsă privirilor sub un fel de giulgiu. Nu sub semnul lui Eros, ci sub acela al lui Thanatos mi se pare a fi așezată povestea imaginată de Mihai Măniuțiu... E vorba, în esență, de dubla viață de după moarte: a femeii plecate și a bărbatului rămas. Un același Purgatoriu (chiar dacă decorul și luminile – superbe! – concepute tot de către scenaristul-regizor, indică cu claritate Grădina Raiului) cuprinde singurătățile ambilor eroi (întruchipați de balerina Aliss Tarcea și de actorul Marian Râlea); amintirea îmbracă haina visului, iluziei sau fantasmei, timpul este suspendat, iar, în cele din urmă, spectatorul descoperă faptul că realitatea a fost comprimată în prea scurtul răgaz dintre două țigări ale unui fumător înrăit. Însăși muzica (piese de anonimi medievali, alternând cu *fado*-uri portugheze) aleasă (presupun că tot de către Mihai Măniuțiu) e menită să contureze un univers contradictoriu și nefamiliar (cel puțin pentru publicul nostru), în care litania rostită mai întâi de balerina Felicia Șerbănescu (cu emoționantă disperare) și apoi de actorul Marian Râlea (într-un fel de coșmar mai curând bahic decât provocat de durerea epuizantă) lasă spectatorilor libertatea unei interpretări personale; singură *Cântarea cântărilor* din final readuce publicul la banala realitate, în care limba este înțeleasă, dar magia trăirii a dispărut.

Completează trio-ul creatorilor acestui spectacol (ca și al altora, anterioare) scenografa și pictorița Iuliana Vâlsan, căreia i se datorează (de astă dată numai) costumele (bine armonizate între ele, în ceea ce privește fantezia liniei, culorii și tipului de material din care sunt croite); schimbate la vedere (ba chiar pe mișcare scenică efectivă!), ele ilustrează nu atât caracterele personajelor, cât stările lor de spirit.

De la imobilitate și echilibru la zbatere și prăbușire, coregraful Vava Ștefănescu descrie un traseu mereu reiterat, cu frecvente rupturi de tempo; între cădere și înălțare, elementele repetitive ale microstructurilor independente ce se dezvoltă concomitent coagulează arareori în sincronie (și niciodată în simetrie) de grup. Este motivul pentru care spectatorul antrenat (mai mult sau chiar numai) în receptarea baletului academic (unde simultaneitatea mai multor acțiuni coregrafice distincte cu importanță egală nici nu există) se simte depășit de complexitatea aparent haotică a mișcării, pe care n-o poate percepe global drept opera de artă organică, riguros constituită, care este în realitate. De altfel, e evident faptul că va mai curge multă apă pe Dâmbovița noastră până când publicul baletelor contemporane va câștiga capacitatea de a le putea gusta pe deplin și de a le aprecia la justa lor valoare... Deocamdată, nici măcar la rapelurile din arsenalul clasic al genului (precum turnantele de salturi masculine de diverse tipuri) sala arhiplină a Teatrului „Odeon” n-a reacționat prin tradiționalele aplauze la scenă deschisă; cât despre proba de virtuozitate a diagonalei de expresie modernă pe care Aliss Tarcea o execută (nu o dată, ci de două ori!), ea trebuie să fi trecut cu totul neobservată, deși gradul său de dificultate era cel puțin egal cu acela al diverselor figuri coregrafice pe *pointes* care fac deliciul spectatorilor asidui ai baletului academic.

Alte câteva momente de mare interes artistic ar fi meritat ovații: duetele actorului Marian Râlea (excelent în postura de *porteur*, cu prize sigure și degajate, ce l-ar fi umplut de invidie pe oricare balerin de meserie) cu Felicia Șerbănescu, cu Aliss Tarcea și (mai ales acela) cu Florica Turcu, precum și evoluția plină de grație tipic feminină a *Travestitului*. Din păcate, cum în spectacolele de balet contemporan nu se obișnuiește să se facă publică distribuția rolurilor (ca în baletul clasic, unde personajele sunt definite adesea până și prin nume, nu numai prin funcția deținută în acțiune!), nu știu dacă interpretul respectiv era Cosmin Vlad sau Oleg Ungureanu... Iar cu balerinele situația e și mai complicată, căci în afara celor trei pe care le-am numit până acum mai figurează pe afiș încă patru (Mădălina Dan, Simona Costea, Melinda Vereș și Eliza Popa).

Poate părea ciudat, dar, dincolo de toate cele elogiante până acum, am păstrat în memorie privirea Alisei Tarcea – când nedumerită, când îndurerată și când goală, incredibil de fixă, la infinit, fără clipire –, ce mi-a transmis o emoție la fel de intensă ca și dansul prin care (de obicei exclusiv) se exprimă sufletul acestei remarcabile artiste. Și m-am gândit, din nou, cât de mare este forța Teatrului de Balet „Oleg Danovski”, dacă – având mai mulți soliști de asemenea calitate, dar și un manager pe măsură (dr. Ana Maria Munteanu) – își poate îngădui să monteze un astfel de spectacol și să-l și poarte în turneu, la București, a treia zi de la premiera lui de la Constanța!

Teatrul de Balet „Oleg Danovski”, Constanța – 16 lecții despre dezastrele amorului carnal. Scenariul, regia, decorurile și luminile: Mihai Măniutiu. Coregrafia: Vava Ștefănescu. Costumele: Iuliana Vâlsan. Cu: actorul Marian Râlea și balerini Alice Tarcea, Felicia Șerbănescu, Florica Turcu, Mădălina Dan, Simona Costea, Melinda Vereș, Eliza Popa, Cosmin Vlad și Oleg Ungureanu.